

MBU - Rådmandsmøde (Rådmandsmøde)

17-12-2024 12:00 - 14:15

Grøndalsvej 2, lokale st. 323

Information:**Deltagere:**

Helle Bach Lauridsen
Ole Kiil Jacobsen
Jette Bjørn Hansen
Morten Korsgaard Kristensen
Rasmus Rosendahl Brink Graff (afbud)
Nikolaj Harbjerg
Rasmus Ellermann-Aarslev
Stefan Møller Christiansen (afbud)
Susanne Holst (afbud)
Tanja Nyborg
Thomas Medom

Pkt. 2: Tid: 10 min. Deltagere: Karen Tambo

Pkt. 3: Tid: 10 min. Deltagere: Louise Dam Overballe

Pkt. 6: Tid: 30 min. Deltagere: Nicolas Madsen og Birgit Møller

Pkt. 7: Tid: 30 min. Deltagere: Cecilie Hohwy Pallesen og Sofie Lykke Bundgaard

Pkt. 8: Tid: 40 min. Deltagere: Ninna Elisabeth Holm og Ole Kiil Jacobsen

Indhold

Punkt 1: Godkendelse af referat fra den 10. december 2024.....	1
Punkt 2: Udvalgsdrøftelse af MBUs klimaarbejde (NH).....	2
Punkt 3: Status vedr. styrket tværgående samarbejde MSB/MBU og Relationel Velfærd (HBL).....	3
Punkt 4: Forberedelse til byrådsmøde den 18. december 2024.....	4
Punkt 5: Evt.....	4

**Punkt 1: Godkendelse af referat fra den 10. december
2024**

MBU - Rådmandsmøde (Rådmandsmøde)

10-12-2024 11:00 - 12:15

Rådhuset, rådmandens kontor

Information:**Deltagere:**

Helle Bach Lauridsen
Ole Kiil Jacobsen
Jette Bjørn Hansen (afbud)
Morten Korsgaard Kristensen
Rasmus Rosendahl Brink Graff
Nikolaj Harbjerg
Rasmus Ellermann-Aarslev
Stefan Møller Christiansen (afbud)
Susanne Holst
Tanja Nyborg
Thomas Medom

Pkt. 4: Tid: 15 min. Deltagere: Helle Mølgaard og Ole Jeppesen

Pkt. 5: Tid: 20 min. Deltagere: Ninna Elisabeth Holm og Ole Kiil Jacobsen

Pkt. 6: Tid: 20 min. Deltagere: Ninna Elisabeth Holm og Stine Katholm Therkildsen

Indhold

Punkt 1: Godkendelse af referat fra den 3. december 2024.....	1
Beslutning for Punkt 1: Godkendelse af referat fra den 3. december 2024.....	1
Punkt 2: Forberedelse til Børn og Unge-udvalget den 11. december 2024.....	1
Beslutning for Punkt 2: Forberedelse til Børn og Unge-udvalget den 11. december 2024.....	1
Punkt 3: Evt.....	1
Beslutning for Punkt 3: Evt.....	1

Punkt 1: Godkendelse af referat fra den 3. december 2024

Beslutning for Punkt 1: Godkendelse af referat fra den 3. december 2024

Godkendt.

Punkt 2: Forberedelse til Børn og Unge-udvalget den 11. december 2024

Dagsorden:

1. Godkendelse af referat fra den 27. november 2024
2. Status på Børne- og Ungepolitikken
3. Omstillingsplan
4. Topmødeerklæring Børn og Unge Topmødet 2025
5. Dagpleje og private pasningsordninger
6. Skriftlige orienteringer
7. Sager på vej
8. Evt.

Beslutning for Punkt 2: Forberedelse til Børn og Unge-udvalget den 11. december 2024

Drøftet.

Punkt 3: Evt.

Beslutning for Punkt 3: Evt.

Intet.

Punkt 2: Udvalgsdrøftelse af MBUs klimaarbejde (NH)

Tid: 10 min. Deltagere: Karen Tambo

Beslutningsmemo

11. december 2024

Side 1 af 2

Emne **Udvalgsdrøftelse af MBUs klimaarbejde**
Til Rådmandsmøde den 17. december 2024

Børn og Unge

Administration og Rådgivning
Aarhus Kommune

1. Hvorfor fremsendes forslaget?

Børn og Ungeudvalget har ønsket en status på og drøftelse af de første erfaringer med Børn og Unges Klimaplan. Drøftelsen er dagsordensat til den 15. januar 2025.

Med klimaplanen har MBU systematiseret og fokuseret klimaarbejdet på en række indsatsområder, der både har fokus på CO₂-reduktion og på inddragelse af børn og unge. Rådmanden godkendte den 14. maj kommissorier for de 7 spor under klimaplanen. Siden da er flere handlinger sat i gang og erfaringer indhentet med bæredygtig udvikling.

Forvaltningschef Nikolaj Harbjerg har sat forslaget på dagsorden, med henblik på godkendelse forud for udvalgsrådet.

Sekretariat-Rådhuset

Rådhuspladsen 2
8000 Aarhus C

Sagsnr.:
EMN-2024-034750

Direkte telefon: 21 72 52 35

Sagsbehandler:
Karen Tambo

2. Indstilling – hvad skal der tages stilling til?

Der er udarbejdet forklæde og oplæg til udvalgsdrøftelsen. Det indstilles, at

- Rådmanden drøfter og godkender forklæde og oplæg

Sekretariatet og klimaarbejdsgruppen foreslår følgende indhold til de 45 minutter på udvalgsrådet:

1. **Kort indflyvning**, hvor indsatsen under Børn og Unges Klimaplan relateres til Aarhus Kommunes klimamålsætninger. Herunder rammesættes Børn og Unges særlige fokus på at uddanne og inddrage børn og unge. Desuden får udvalget indblik i, *hvordan* klimaplanen implementeres.
2. **Uddybning af to indsatsområder** – forbrug og mad – hvor der er konkrete erfaringer med at koble CO₂-reduktion og børneinddragelse i indsatserne. Gennem cases fra praksis peges også på barrierer, og udvalget drøfter centrale dilemmaer. Udvalget får mulighed for at teste deres viden om affaldshierarkiet, der er udgangspunkt for prioriteringer i cirkulært forbrug.

Formen er korte oplæg og inddragelse af udvalget gennem drøftelse og en lille opgave. På mødet vises video fra DII Snurretoppen og Skovvangskolen hvor stemmer fra praksis får direkte taletid.

11. december 2024
Side 2 af 2

Der er udarbejdet forklæde og oplæg til udvalgsdrøftelsen, samt status-dokument som supplerende bilag.

3. Hvilke ændringer indebærer forslaget?

Oplægget til udvalgsdrøftelsen har til hensigt at give indblik i, hvilke indsatser MBU arbejder med, og hvilke konkrete barrierer og udfordringer ledere og medarbejdere støder på i deres daglige arbejde med bæredygtig udvikling. Der sættes også lys på, hvordan afdelingerne kan løfte klimaopgaven i sammenhæng med kerneopgaven.

4. Økonomiske konsekvenser af forslaget

Ingen

5. Videre proces og kommunikation

Oplægget præsenteres på udvalgsmøde den 15. januar 2025.

Forklæde

Status på arbejdet med Børn og Unges Klimaplan

Til: Børn og Unge-udvalget
Udvalgsmøde: 15. januar 2025

13. december 2024
Side 1 af 1

1. Baggrund

Børn og unge-udvalget har ønsket en status på og drøftelse af de første erfaringer med Børn og Unges Klimaplan. Med afsæt i Klimaplanen arbejder Børn og Unge med CO₂-reducerende indsatser for at bidrage til målsætningen om et klimaneutralt Aarhus i 2030. Samtidig giver det daglige arbejde med 60.000 børn og unge potentiale for at nå bredt ud i bysamfundet. Derfor har Børn og Unges Klimaplan også fokus på at inddrage børnene og de unge for at sikre udbredelse og varende forandringer. Kommissorier for klimaplanens syv spor blev endelig godkendt i foråret 2024. Siden da er en række handlinger sat i gang, og vi kan dele de første erfaringer fra skoler, dagtilbud, klubber og fagkontorer.

BØRN OG UNGE

Administration og Rådgivning
Aarhus Kommune

Sekretariat-Rådhuset

Rådhuspladsen 2
8000 Aarhus C

2. Forberedelse til mødet

Der vil ikke være tid til at gå i dybden med alle klimaplanens spor. Derfor er vedlagt en kort status på alle områder til orientering (bilag 1). Hvis udvalget ønsker at læse ned i [Børn og Unges Klimaplan](#), kan den hentes på aarhus.dk.

Sagsnr.:
EMN-2024-034750

Direkte telefon: 21 72 52 35

Sagsbehandler:
Karen Tambo

3. På mødet

Temadrøftelsen forventes at vare 45 minutter med følgende indhold:

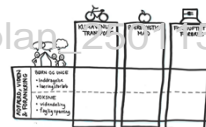
1. Først et overblik over klimaindsatsen under Børn og Unges Klimaplan samt indsigt i, hvordan den relaterer sig til strategien Klimaneutralt Aarhus 2030. Udvalget får præsenteret, *hvordan* vi gennem indsatserne på forskellig måde søger at gøre bæredygtig udvikling mulig.
2. Herefter sætter vi fokus på cirkulært forbrug og klimavenlig mad. Udvalget får indblik i erfaringer og opmærksomhedspunkter fra det konkrete arbejde. Form: korte oplæg, casevideo, øvelse og dilemmadrøftelser.

4. Videre proces

-

Bilag

Bilag 1. Kort status MBUs Klimaplan, november 2024

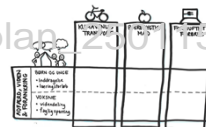

Kort status på Børn og Unges Klimaplan

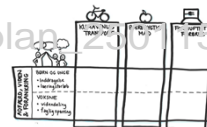
til Børn og ungeudvalget 15. januar 2025

Den 14. maj 2024 godkendte rådmanden kommissorier for arbejdet med sporene i Børn og Unges Klimaplan. Herunder status og opmærksomheder for sporene.

SPOR	MÅL	STATUS OG OPMÆRKSOMHEDER
Transport		
Fossilfri køretøjer	At leve op til mål i Grøn Transportplan II	<p>Alle køretøjer skal være emissionsfri inden udgangen af 2025.</p> <p><i>Status:</i> Ca. 25% af MBUs godt 90 fossildrevne køretøjer er omstillet eller afviklet i 2024. Dagtilbud, skoler og UngiAarhus understøttes med faglig rådgivning og hjælp til miniudbud, salg, ladestander mv. til minibusserne. Ejere modtager en 'skrotpræmie' på 25.000 kr., når det afvikler en fossildrevet minibus, herudover finansierer de selv omstillingen.</p> <p><i>Opmærksomhed:</i> MBU forventer at nå i mål med omlægningen inden 2025 med undtagelse af 6 minibusser med lift. Disse er dyre at udskifte og er koncentreret på få specialtilbuds-afdelinger.</p>
Personbefordring af børn	At finde klimavenlige alternativer	<p><i>Status:</i> Gåbus og Cykelbus er et tilbud til elever på Stensagerskolen, som bor i nær afstand til skolen. Der er på nuværende tidspunkt ansat 1. medarbejder til Gåbus-forsøget, samt rekrutteret og oplært en vikar til opgaven. 1. barn er udvalgt og visiteret til Cykelbus - i en Rick Shaw elcykel, der tidligere er bevilliget via Klimafondsmidler. 2. barn forventes at skulle kobles på projektet i december.</p> <p>Vi forventer at kunne visitere yderligere elever i starten af 2025, så kapaciteten øges frem mod sommer år 2025.</p> <p>Status vedr. Alternative befordringsmuligheder til specialklasser i den nordlige del af Aarhus. Der har pt. Ikke været efterspørgsel på dette i 1. halvår af skoleåret 2024/2025. Dette følges der op på i januar 2025.</p>
Medarbejderkørsel	At øge andel af klimavenlig medarbejdertransport i arbejdstiden	<p>CO₂ fra medarbejdertransport i arbejdstiden er en del af de forbrugsbaserede udledninger, der skal reduceres med 50% frem mod 2035. Omstillingen sker i første omgang ved at øge brugen af elcykler i MBUs fællesfunktioner.</p> <p><i>Status:</i> Vi har bestilt de første 10 cykler til en pilottest (i PPR og Sundhed), hvor medarbejdere, der normalt kører i bil i arbejdstiden, i stedet skal transportere sig på elcykler. For at holde transporttiden nede placeres cyklerne decentralt. Der er pt etableret ladefaciliteter på G2, i Sundhedsplejen Vest, og der lånes faciliteter af MSO. Flere faciliteter til sikker parkering og opladning er på vej. I mellemtiden tilbydes medarbejderne i pilottesten en ordning, hvor de kan tage cyklerne med hjem i begrænset tid. Vi evaluerer løbende og forventer at udbrede indsatsen i 2. halvår af 2025.</p> <p><i>Opmærksomheder.</i> Vi ser et behov for at etablere et fælles forum</p>

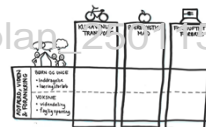

		på tværs af magistratsafdelinger, hvor vi kan diskutere erfaringer, fælles retningslinjer (fx ift. kilometergrænse for kørselsgodtgørelse) og fælles interessevaretagelse (fx ift. mulighederne for at tage arbejdscykler til og fra arbejde og bruttolønsfinansiering af elcykler). Vi ser også et behov for, at der placeres et ansvar for etablering af faciliteter til elcykler i Aarhus Ejendomme, da det er vanskeligt at finde ud af, hvem der har ansvaret for denne opgave.
Børn og unges transport	At flere børn går eller cykler i skole	<i>Status:</i> Vi er i planlægningsfasen i forhold til de respektive indsatser. I november 2024 er skolernes færdselskontaktlærere inddraget i den nærmere planlægning af indsatserne. Cykeltræning i børnehaven udbydes i vinteren 2024/25. Den første hjerterzone er etableret i september 2024 af MTM på Kragelundskolen, og erfaringerne er indtil nu rigtig gode i den forstand, at der er meget mindre trængsel omkring skolens matrikel og dermed bedre forhold for børn, der går eller cykler i skole. Der er således gode erfaringer at trække på, når der forventeligt skal indføres hjerterzoner på flere skoler.
Mad		
Bæredygtige og sunde måltider	At tilbyde klimavenlig mad, som børn, unge og voksne kan li'	Vi er i opstartsfasen med de 3 skoler, der efter en ansøgningsrunde er blevet udvalgt til at deltage som pilotskoler. Skolerne er: <ul style="list-style-type: none"> Møllevangskolen. De ønsker at kigge på, hvordan de kan øge tilslutningen til deres abonnementsordning ved at sætte fokus på det pædagogiske arbejde omkring måltidet i indskoling og ved at skabe et attraktivt spisemiljø for udskolings eleverne. Samtidig vil skolen arbejde med at nedbringe deres madspild. Skovvangsskolen. De har efter sommerferien opstartet et valgfagshold. Eleverne får i faget medindflydelse på, hvilket madtilbud den nye kantine skal tilbyde. Forventer nye faciliteter i 2025-2026. Katrinebjergskolen. De ønsker at arbejde med bl.a. en bæredygtig kantine, elevinddragelse og flere vegetarretter. Der forventes at blive igangsat tiltag i UngiAarhus i klubberne og i ungdomsskolen til foråret 2025. Skolerne er godt i gang allerede, UngiAarhus starter op i foråret, og der planlægges en midtvejsevaluering i foråret 2025. <p><i>Opmærksomheder:</i> Kantinerne har økonomiske udfordringer – de kan ikke få kantinerne som de er i dag til at løbe rundt. Det betyder, at flere skoler har lukket deres kantine ned her i 2024 – og hvis ikke der bliver rettet op på økonomien i flere andre kantiner, vil de formentlig blive lukket. Der ligger en stor opgave i at sikre et sundt, klimavenligt madtilbud og at få økonomien til at hænge sammen. Det kræver kommunikation til forældrene, et fokus på den pædagogiske opgave i maden og måltidet. Eleverne vælger ikke i særlig høj grad den grønne mad til, hvilket udfordrer den dagsorden.</p>
Klimavenlig mødeforplejning	At al mødeforplejning i MBU er klimavenlig/vegetarisk	Der er ikke planlagt indsatser i MBU. Følgende magistratsafdelinger har taget beslutning om vegetarisk mødeforplejning: BA, MTM og MKB.
Forbrug		
Cirkulær økonomi	At alle	• Affaldssortering fungerer generelt tilfredsstillende i

	<p>afdelinger affaldssorterer At minimere vareindkøb At minimere affald</p>	<p>daginstitutioner. På mange skoler er der sat skraldespande op, men der er problemer med at få sorteret affaldet tilfredsstillende. Alle skoler kan få faglig sparring på at optimere affaldssorteringen både organisatorisk og pædagogisk, men det benyttes begrænset. Aktivitetsskabende affaldsudstilling med fokus på rigtig affaldssortering kan bookes af skoler. Udstillingen er pt. booket frem til uge 11 i 2025 og har så besøgt 10 skoler.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Engangsservice er i gang med at blive udfaset i mange skolekantiner. Der er mulighed for faglig sparring og inspirationsbesøg, og kantiner kan låne kasse til valg mellem forskellige typer flergangsservice og en kasse til afprøvning af classesæt. • Genbrugsportalen. Vellykket pilotprojekt gennemført i samarbejde med Dansk Røde Kors og FORVANDLINGEN på Ellevangskolen, der fik hjælp til at rydde op og bortskaffe ting, som ikke blev afsat via portalen. • Take Back (genanvendelse) af udtjent plastlegetøj i daginstitutioner. I april 2024 deltog 11 dagtilbud, ca. 60 afdelinger. Tilfreds med det pædagogiske indhold. I alt blev der indsamlet ca. 182 kg plastlegetøj til genanvendelse. Dantoy stod for indsamlingen, som har været gratis for Aarhus Kommune, men det vil det ikke være fremadrettet. • Papirservietter til håndtørring er en stor del af restaffaldet, som vi gerne vil minimere. Daginstitutionen Snurretoppen i Stavtrup prøver at erstatte papirservietterne med hjemmelavede vaskbare klude, som de selv står for at vaske. • Blå éngangsplast skoovertræk ønskes afskaffet. Helst ved at tage sko af i stedet for at bruge overtræk. Evt. erstattet af flergangs skoovertræk (Safety2shoes) via indkøbsaftalen. <p><i>Opmærksomheder:</i> <u>Affaldssortering:</u> Det kræver yderligere samarbejde med rengøringselskaberne og opmærksomhed fra det pædagogiske personale at få affaldssortering på skolernes til at fungere. Det opleves, at ansvaret for at affaldssortering fungerer i praksis ikke er tydeligt placeret og/eller løftet. <u>Genbrugsportal:</u> For at få volumen på de materialer, som portalen tilbyder, kræver det større kendskab til portalen og en holdningsændring i retning af at dele sine inaktive møbler mv. med resten af kommunen. Og en holdningsændring om at tilpasse sine behov til tilgængelige materialer. <u>Take Back:</u> Skal vi fremadrettet indsamle plastlegetøj til genanvendelse uden at plasten downcycles, skal der findes et nyt koncept for indsamlingen af udtjent legetøj. <u>Papirservietter:</u> Vi mangler data på om en luft-håndtørker nogle steder kan være en hygiejnisk acceptabel erstatning for servietter. I dagtilbud mangler vi metode til at skalere brug af stofklude som alternativ til papir.</p>
<p>Energi (el og varme)</p>		<p>Der er ikke planlagt indsatser. Opgaven med at nedbringe CO₂-udledning fra forbrug i bygninger ligger hos MTM.</p>

Adfærd, viden og forankring		
<p>Inddragelse og</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Klimainsatsen Fremtidens grønne borgere videreføres.

<p>læringsforløb</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Den grønne festival - børn gør en forskel er gennemført med 6 skoler med ca. 400 børn i oktober 2024. • Skoleledernetværket Bæredygtighed i børnehøjde fortsætter med 12 medlemmer. • Der er udviklet en vejledning til at bruge data fra skolens egne solceller i undervisningen. • Grønne Spirer (grønt flag-ordning for dagtilbud) er igen finansieret centralt fra og vi forventer at komme op på at ca. 70 afdelinger er medlemmer i 2024. • Natur- og bæredygtighedsformidling med inddragelse af børn i grøn kile ved udsat boligområde ved Bispehaven er iværksat af UngiAarhus i efteråret 2024. <p>Naturcenter Aarhus</p> <ul style="list-style-type: none"> • Projektledelsen for Naturcenter Aarhus-visionen ligger hos MTM, og MBU bidrager efter behov. • Der er pr. 1. august ansat en naturformidler tilknyttet Sølyst. • I samarbejde med MTM er toiletter og vand ved Sølyst gjort tilgængelige for besøgende, ligesom der ugentligt er en naturformidler ved Sølyst. <p><i>Opmærksomhed:</i> Ovenstående status beskriver 'små grønne lommer' i organisationen. Det generelle indtryk er, at Børn og Unges Klimaplan og Aarhus Kommunes klimaplan fortsat er ukendt for mange decentrale ledere og det pædagogisk personale. Der er udbredt lokal uvidenhed/usikkerhed om hvilke magistratslige og kommunale mål, de skal leve op til, og hvordan de kan arbejde med bæredygtig udvikling i samspil med kerneopgaven.</p>
<p>Videndeling, faglig sparring og lokal forankring</p>	<p>At afdelinger i MBU igangsætter, implementerer og fastholder klimaindsatser</p>	<p>Sporet blev nedprioriteret ifm. reduktion af bevillingen fra 15 til 10 mio. kr. Aktuelt arbejdes på:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At udvikle et dash board med klimadata, der kan anvendes som beslutningsstøtte af lokale ledere. • At udbrede en inddragende og handlingsorienteret workshop, der kan motivere til at integrere bæredygtighed i kerneopgaven hos alle afdelinger i MBU. <p><i>Opmærksomhed:</i> Vi mangler ressourcer og metode til at udbrede indsatser fra pilotprojekter og enkelthandlinger til fælles bæredygtig udvikling.</p>

Talenoter:

- Velkommen til status på Børn og Unges Klimaplan.
- Udvalget havde senest MBUs klimaarbejde på dagsordenen for godt et år siden i november 2023
- Dengang fik I præsenteret rammen og indholdet i klimaplanen
- Siden da er klimaplanen godkendt og de første mange initiativer er sat i gang
- Plus byrådet har vedtaget ny ambitiøs klimastrategi og grøn mobilitetsplan.

- I løbet af de næste 45 minutter ser vi på udvalgte cases og nogle af de dilemmaer som medarbejderne møder i arbejdet med klimaindsatserne.
- Vi har lavet et program med blanding af oplæg, video fra praksis, øvelse og dialog.

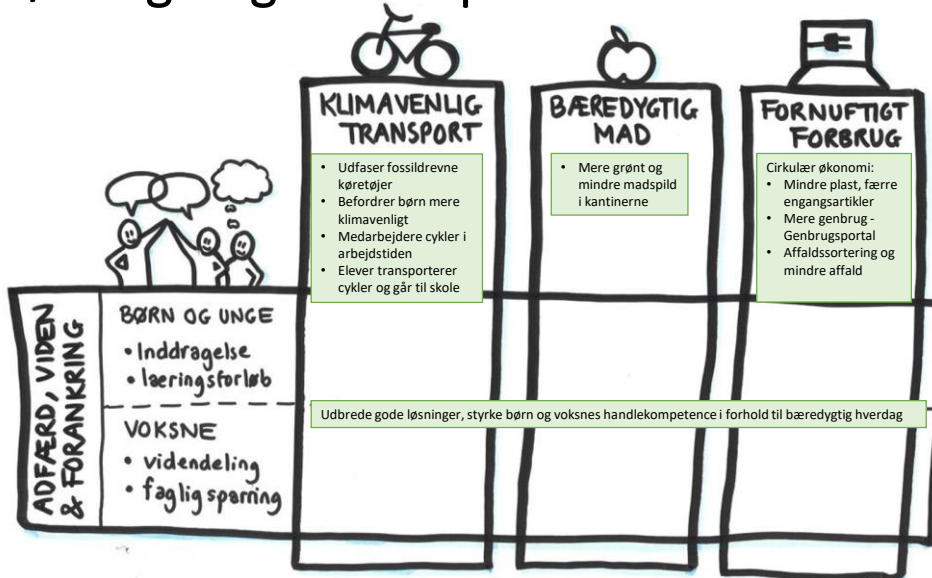
- Først hvordan MBUs klimaindsats er en del af Aarhus Kommunes klimamålsætninger.

Talenoter:

- Børn og Unge klimainsats står på skuldrene af såvel nationale som kommunale målsætninger
- Det smitter af på, hvor Børn og Unge fokuserer sin klimainsats
- Med **Klimaneutralt Aarhus 2030** er der for første gang opsat mål for reduktion i forbrug – alt det vi køber, men hvor udledningen er uden for Aarhus Kommunes grænser. Målet er en halvering inden 2035. Særlig opgave for MBU under 'mad og vaner', hvor elever gennem madkundskab skal klædes på ift. klimavenlig mad.
- **Grøn mobilitetsplan** indeholder et mål om, at alle skoler – hvor det er relevant – skal have en hjertezone (=tidsbegrænset bilfri zone omkring skolen)
- **Grøn Transportplan** sætter rammer for, hvornår vi er i mål med omlægning til fossilfri køretøjer og
- **Plaststrategien** sætter fokus på at vi udfaser plastik og engangsartikler.
- Fokus på transport, mad og forbrug er spejlet i Børn og Unge Klimaplan

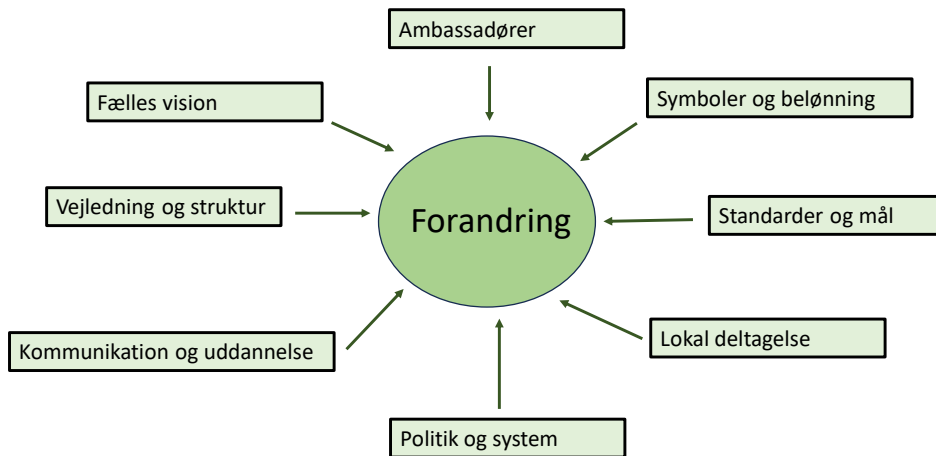
Børn og Unge klimaplan

Talenoter

- I kender strukturen i Børn og Unge Klimaplan med de tre indsatsområder transport, mad og forbrug.
- MBU er således en del af løsningen for at nå et klimaneutralt Aarhus i 2030
- Men MBUs Klimaplan står på to ben
- Det handler om CO₂-reduktion, men også om at **uddanne** børnene og de unge til fremtidens arbejdsmarked
- Børnene arver ansvaret for klodens fremtid – og det er vores ansvar at ruste dem til fremtidens udfordringer gennem **viden og handlekraft**
- Gennem **inddragelse** i bæredygtige projekter opbygger børn og unge handlekraft og en følelse af, at de kan gøre en forskel.
- Derfor har indsatser, hvor det er muligt et børneperspektiv ud over ambitionen om CO₂-reduktion.
- Dagtilbud, skoler og klubber skal også være synligt gode **rollemodeller** med bæredygtig adfærd
- Det er ikke alene fremtidsperspektivet, som gør det vigtigt at fokusere på børnene
- Børn og unge **påvirker ofte deres familier og lokalsamfund** gennem det, de lærer i skolen. De kan derfor være **katalysatorer for grønne vaner** som affaldssortering, grønnere mad og bæredygtigt forbrug.
- Inden vi deler konkrete eksempler på indsatser i dagtilbud og skoler, får I et indblik i, *hvordan* forskellige tiltag skubber på den bæredygtige udvikling.

Veje til forandring – sådan arbejder vi

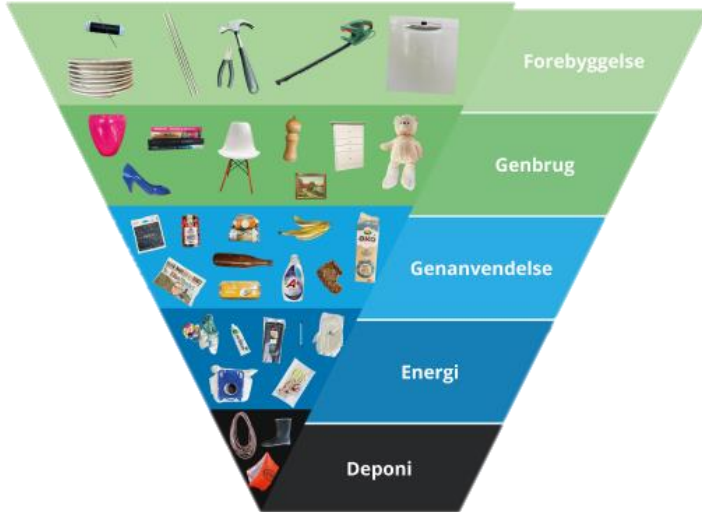

Rosabeth Moss Kanter

Talenoter:

- Vi ser mange gode eksempler i dagtilbud, skoler og klubber, som arbejder med grøn omstilling
- Men det er stadig små skridt, og lokale ildsjæle kan ikke løfte omstillingen alene
- Der er også behov for klare mål, strukturel understøttelse, faglig rådgivning og videndeling.
- Derfor er politiske visioner og målsætninger vigtige – det samme gælder ledelsesmæssig opbakning
- Gennem MBUs Klimaplan arbejder vi på forskellig måde med at **understøtte praksis**:
 - Lokalt forankrede pilotprojekter tester og udvikler nye løsninger
 - Afdelinger får faglig rådgivning til at vælge og implementere løsninger
 - Vi deler de gode eksempler, så andre inspireres til at tage fat.
- Nu deler vi udvalgte cases fra praksis. Eksempler som giver et billede af, hvordan der arbejdes og hvilke barrierer medarbejdere i dagtilbud, skoler og klubber står over for.

affaldshierarkiet

Der udleveres 5 lige store sedler med ét ord på hver seddel: Forebyg, Genbrug, Genanvend, Energiudnyt, Deponer.

Præsenter opgaven: Du har en tom plastvandflaske, hvad skal du gøre med den og hvorfor?

- Drøftelse i grupper ved bordene (2-3 minutter): *Rangordning - hvad er den bedste løsning for plastflasken.*
- Drøftelse i plenum: Input fra grupperne og konklusion.

Affaldshierarkiet er introduceret i EU's affaldsdirektiv 2008/1998. Det er en grundlæggende måde, som gør det let at tænke bæredygtighed ind i det daglige arbejde.

Hvordan kan vi:

Forebygge: være opfindsom, låne, leje, genbruge

Genbruge: reparere, genopfylde, upcycle,

Genanvende: sortere rigtigt

Energiudnytte: glemme at sortere

Deponere: aflevere på genbrugsstation

Konklusion i plenum:

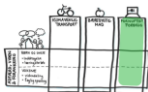
Vi skal starte i det brede felt: Forebyg affald. Hvis vi ikke kan forebygge, skal vi spørge os selv, om der er mulighed for at genbruge (brødpøsen, tøj, kartoffelskrællen...), alternativt genanvende (fx smelte om), brænde af og udvinde energi eller deponere (til evt. senere genanvendelse).

Genbrug er guld

Case: Ellevangskolen har ryddet op i kælderen og lagt overskudsmøbler og andre ting på Genbrugsportalen.

Barrierer: Det er ikke muligt generelt at købe genbrug. For få lægger ting på portalen.

Vi lykkes når: der er udbredt kendskab til portalen og vilje til at aflevere ting og tilpasse behov til tilgængelige ressourcer.

Talenoter:

Kan få hjælp til: Oprydning, bortskaffelse og at lægge ting på Genbrugsportalen.

Case:

- Ellevangskolen fik besøg af FORVANDLINGEN, der er en socialøkonomisk virksomhed skabt i samarbejde mellem Røde Kors og Aarhus Kommune.
- Hjælperne fra FORVANDLINGEN blev vist rund i depotrummet af teknisk serviceleder Robert Krak.
- Herefter tog de fotos af borde, stole, lamper og grej, som andre kunne bruge og lagde billeder på Genbrugsportalen.
- Herefter kunne nye ejere hente dem – og tage dem i brug.
- Hjælperne fra FORVANDLINGEN bar de mest slidte møbler ud i deres kassevogn og kørte dem til storskrald.

Begræns éngangsartikler

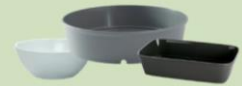
Cases: Søndervangskolen har afskaffet engangsemballage. Børnehaven Damhuset tilbyder genbrugelige overtrækssko. Børnehaven Snurretoppen har udskiftet papirhåndklæder med hjemmesyede stofservietter af gamle t-shirts.

Barrierer: Aktiviteter opstår og bæres af lokale ildsjæle. Afdelinger kender ikke den overordnede politik om cirkulær økonomi og CO₂ reduktion.

Vi lykkes når: overflødige éngangsprodukter forsvinder fra indkøbsaftalen. Og der er lokalkendskabet til overordnet politik.

Det sparer 1 ton affald, 55.000 kr. og mere end 1½ ton CO₂ om året

på Søndervangskolen

Ingen blå plastfutter i Damhuset.

Vi bruger ca. 1 ton blå plastfutter om året i Aarhus kommune

Talenoter:

Case:

- Søndervangskolen/**engangsservice**: Opgaven kræver ikke ekstra bemanding til opvask.
- Flere andre skoler med både forudbestillinger og kantineudsalg har udskiftet det meste af deres engangsservice til vaskbart.
- Kantinerne kan låne et sæt med forskellige vaskbare servicer og et classesæt til pilottest.
- Alle de kantiner, der har skiftet til vaskbart service, har sparet betydeligt både på affaldsmængden, økonomien og CO₂ udslip.

Mål: Engangsservice forsvinder fra lærerværelset, til forældremøder og vores bevidsthed generelt.

Case:

- **Flergangsovertræk** fra Safty2shoes afprøvet i 4 daginstitutioner.
- Bedste løsning er, at forældre og besøgende tager skoene af.
- Eksempel på at en institution har lavet hjemmesyede overtræksskutter.

Case: (se video om papirservietter fra Snurretoppen)

Et eksempel på, hvordan vi i samarbejde med en børnehave sætter et pilotprojekt i gang om bæredygtigt forbrug.

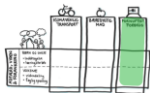
Sorter affaldet rigtigt

Case: Lisbjergskolen har haft besøg af affaldssorteringsudstillingen og lavede både blandt personale og børn en konkurrence i rigtig sortering.

Malling skole har haft besøg af Rappe Skralde.

Barriere: opgaven og ansvaret ligger på tværs af flere organisationer og faggrupper.

Vi lykkes når: affaldssortering fungerer og er en naturlig del af det pædagogiske arbejde og samarbejdet med rengøring.

Talenoter:

Implementering af affaldssortering i 10 fraktioner er lovpligtigt siden 2023. I Børn og Unge er det indført som en tretrinsraket:

- Udendørs affaldsbeholdere - er på plads
- Indendørs skraldespande - stort set på plads i skoler, daginstitutioner og forvaltning
- Sorteringen skal fungerer - kræver vedvarende pædagogisk indsats

Affaldsudstillingen har besøgt 10 skoler og mindst 9 skoler har haft besøg af Rappe-Skralde i indskoling.

Dilemma

Vi ønsker at fremme klimavenlige indkøb fx med mere genbrug, men indkøbere måles primært på compliance med aftaler.

Hvordan kan vi som politikere og forvaltning gøre det lettere for indkøberne til at købe mere klimavenligt?

Talenoter:

- Når klimamålsætninger skal omsættes til praksis i dagtilbud, skoler, klubber og forvaltning, opstår der ofte dilemmaer, fordi medarbejdere skal balancere med andre politiske krav og forventninger.
- Pædagogiske leder må ikke købe brugt klapvogn på DBA til 2.000 kr. Men skal købe samme model i Baby Sam til 10.000 kr.
- Drøft 2&2 dilemmaet (3 min)
- Del refleksioner i plenum (2 min)

Grøn mad på skolerne

Bæredygtige og sunde måltider

(Børn og Unge Klimaplan)

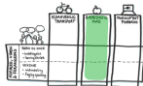
- Skolerne kunne ansøge om 100.000 kr. til at arbejde med klimavenlig mad
- 3 skoler blev udvalgt: Møllevangskolen, Kragelundskolen og Skovvangskolen
- Skolerne fokuserer alle på elevinddragelse, mindre kød og flere bælgfrugter samt mindre madspild. Der arbejdes også med en mere bæredygtig økonomi.

Skolemad

- Skolemad på finansloven fra 2025
- Klimaplan 2025-2033. Der er afsat 750.000 kr. til at arbejde med Mad og Vaner i Børn og Unge.
 - Kompetenceudvikling af madkundskslærere
 - Grøn mad i skolen
 - Elevinddragelse

Barrierer

- Det pædagogiske personale er en vigtig spiller ind i en skolemadsordning. Hvis ikke de er medspillere kan det blive svært
- Det er svært at få en kantine/madordning til at løbe rundt
- Økonomisk udsatte familier kan ikke få tilskud til maden, kan det medføre ekskludering?
- Hvordan inddrages eleverne så det giver mening?

Talenoter:

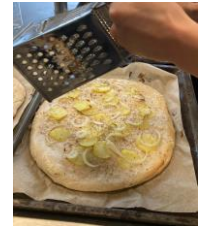
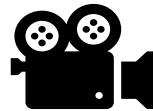
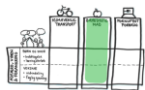
- Skolemad på finansloven 2025.
- Det forventes, at midlerne uddeles i puljer, som kan ansøges. Aarhus Kommune tænker at byde ind i ansøgningspuljerne.
- Det bliver spændende forhåbentlig at deltage i og følge med i de erfaringer, der gøres med skolemad jf. Finansloven.
- Men der skal samtidig være en opmærksomhed på madtilbuddet i alle skoler i Aarhus Kommune, i forhold til hvordan de kan optimere deres madtilbud både ift. den grønne dagsorden og set med økonomiske briller.

Grøn mad på skolerne

Case: På Skovvangskolen har de udbudt et valgfagshold, hvor eleverne arbejder med den kommende madordning på skolen. Der er pt. ikke et madtilbud, men skolen forventer at få et nyt anretter-køkken. Eleverne har været på besøg på Højvangskolen og set deres madtilbud og de har deltaget i et Madværksted med fokus på madspild ved Arla Fonden.

Barrierer: Eleverne ønsker et madtilbud, der ikke udelukkende er sundt – og de tilvælger ikke bælgfrugterne/den grønne mad

Vi lykkes når: Skolemaden lever op til de officielle anbefalinger, og eleverne i højere grad tilvælger bælgfrugter.

Talenoter:

Eleverne skulle på Madværkstedet lave mad ud fra de råvarer vi smider mest ud af. Brød, kål, rodfrugter og frugt. Der blev lavet suppe, pizza, bruschetta, bananbrød og frugtsalat.

VIDEO: Simon fra Skovvangskolen fortæller lidt om valgfaget og dagen med madværksted.

Dilemma

Vi ønsker, at kantiner serverer klimavenlig og sund mad, men salget falder, når menuen er grøn.

Hvordan balancerer vi ambitionen om klimavenlig mad med behovet for, at kantiner skal være økonomisk bæredygtige?

Talenoter:

- Kantine ønsker at sætte flere grønne retter på menuen. Men vegetarretterne sælger ikke så godt. Og hvis omsætningen falder, giver kantine underskud, som skolen har svært ved at dække.
- Drøft 2&2 dilemmaet (3 min)
- Del refleksioner i plenum (2 min)
- Hvis der er tid kan udvalget stille spørgsmål og dele refleksioner.

Links

- [Børn og Unge Klimaplan](#)
- [Klimaneutralt Aarhus 2030](#)
- [Grøn mobilitetsplan](#)
- [Grøn Transportplan](#)
- [Plaststrategien](#)
- [Genbrugsportalen](#) (Aarhus Intra)
- ["Vaskbar service på Søndervangskolen"](#) (nyhed Aarhus Intra)
- ["Ellevangskolens brugte møbler får nyt liv"](#) (nyhed Aarhus Intra)
- [Inspiration til undervisning i affaldssortering](#) (Aarhus Intra)

Punkt 3: Status vedr. styrket tværgående samarbejde MSB/MBU og Relationel Velfærd (HBL)

Tid: 10 min. Deltagere: Louise Dam Overballe

Beslutningsmemo

11. december 2024
Side 1 af 1

Emne **Orientering til udvalget om status på relationel velfærd**
Til Rådmanden

1. Hvorfor fremsendes forslaget?

Forvaltningschef Helle Bach Lauridsen har sat forslaget på dagsorden, med henblik på at rådmanden godkender materialet til udvalgs mødet d. 15. januar 2025.

Arbejdet med relationel velfærd er en del af indsatsen Styrket tværgående samarbejde MSB/MBU under Bredere Børnefællesskaber. Udvalget modtog senest i juni 2024 en status alle indsatsen under Bredere Børnefællesskaber.

Udvalgsformanden for Børn og Unge-udvalget har nu bedt om at få en status på arbejdet med og implementeringen af relationel velfærd lig den der blev givet til Social- og Beskæftigelsesudvalget d. 13. november 2024.

2. Indstilling – hvad skal der tages stilling til?

Det indstilles at:

- Rådmanden godkender materialet til udvalget

3. Hvilke ændringer indebærer forslaget?

Implementeringen af relationel velfærd begyndte i efteråret 2023 og de sidste distrikter bliver en del af arbejdet i februar 2025.

Udrulningen følges dels af Socialt Udviklingscenter (SUS), som samler op på familiernes, medarbejdere og lederes oplevelser og dels af egne kvantitative datakilder fra både MBU og MSB.

4. Økonomiske konsekvenser af forslaget

-

5. Videre proces og kommunikation

Orienteringen sker på udvalgs mødet d. 15. januar. Der er afsat ca. tyve minutter til punktet.

Børn og Unge

Pædagogik, Organisation og Sundhed
Aarhus Kommune

PPR Administration og Strategi

Grøndalsvej 2
8260 Viby J

Direkte telefon: 41 87 44 51

Direkte e-mail:
lodo@aarhus.dk

Sag: EMN-2023-003413
Sagsbehandler:
Louise Dam Overballe

25. november 2024

Side 1 af 1

Forklæde

Status på styrket tværgående samarbejde og Relationel Velfærd

Til: Børn og Unge-udvalget
Udvalgsmøde: 15.01.2025

Børn og Unge

Pædagogik, Organisation og
Sundhed
Aarhus Kommune

1. Baggrund

Børn, Familier og Fællesskaber igangsatte sammen med Magistratsafdelingen for Børn og Unge i februar 2023 udrulningen af Relationel Velfærd. Sidste fase af udrulningen sættes i gang februar 2025.

Efter ønske fra udvalgsformand Mahad Yussuf får udvalget på mødet en præsentation af status på arbejdet med styrket tværgående samarbejde MSB/MBU, herunder implementeringen af Relationel Velfærd.

PPR Administration og Strategi

Grøndalsvej 2
8260 Viby J

Direkte telefon: 41 87 44 51

Sagsbehandler:
Louise Dam Overballe

2. Forberedelse til mødet

Der er ingen forberedelse til mødet.

3. På mødet

Status er til udvalgets orientering. Forvaltningschef Helle Bach Lauridsen holder oplæg på mødet med mulighed for efterfølgende spørgsmål til status.

4. Videre proces

-

Bilag

Bilag 1. Oplæg om status på relationel velfærd

Styrket tværgående samarbejde MBU/MSB er en del af arbejdet med Brede Børnefællesskaber

Indsatser i dagtilbud

Indsatser i skoler

Indsatser i samarbejdet ml. dagtilbud/skoler/UngiAarhus og PPR

Indsatser i samarbejdet ml. Børn og Unge og Sociale forhold og Beskæftigelse

STYRKET TVÆRGÅENDE SAMARBEJDE – mellem MBU og MSB

Formål:

Samarbejdet mellem Børn og Unge og Sociale forhold og Beskæftigelse skal styrkes, så hjælp til børn - i eller på vej i udfordringer - og deres familier kommer hurtigere, mere helhedsorienteret og så tæt på barnets og familiens hverdag som muligt.

**VELKOMMEN
DU ER GÅET
RIGTIGT**

**ALLE GØR
DET BEDSTE
DE KAN**

**VI SKABER
MULIGHEDER
SAMMEN**

**FÆLLESSKABER
ER UDGANGS-
PUNKTET**

STYRKET TVÆRGÅENDE SAMARBEJDE

Det arbejder vi med

Tre spor i styrket samarbejde mellem Børn og Unge og Sociale forhold og Beskæftigelse

Ny tilgang til det tværgående samarbejde

Samarbejdsmodellen Relationel Velfærd udbredes til samtlige skoledistrikter i Aarhus Kommune, så børn i udfordringer og deres familier får tidligere og hurtigere hjælp, tættere på deres nærmiljø.

Tovholderfunktion

Med til det styrkede samarbejde hører, at der skal udpeges en fast tovholder i hver enkelt sag, som påtager sig rollen med at koordinere og holde snor i barnets og familiens forløb, sikre fremdrift og sikre samarbejde med forældrene.

Udvidelse af det tværgående trivselsteam

Det tværgående trivselsteam, som arbejder tværfagligt sammen om børn med meget skolefravær, udvides, så teamet i højere grad kan følge med efterspørgslen.

STYRKET TVÆRGÅENDE SAMARBEJDE

Udrulningsplan – relationel velfærd

Forår 2023

2 distrikter

Ellevang
Søndervang

Efterår 2023

9 distrikter

Bakkegård *
Bavnehøj *
Engdal
Gammelgaard
Sabro Korsvej
Skjoldhøj
Sødal
Tilst
Åby *

1. februar 2024

11 distrikter

Lisbjerg
Hårup
Elev
Skødstrup
Virup
Næshøj
Højvang
Vestergaard
Tranbjerg
Mårslet
Solbjerg

1. september 2024

11 distrikter

Vorrevang
Risskov
Hasle
Katrinebjerg
Skovvang
Møllevang
Samsøgade
Læssøesgade
Frederiksbjerg
Rosenvang
Viby

1. februar 2025

13 distrikter

Skæring
Sølyst
Elsted
Lystrup
Ellevang
Strand
Holme
Kragelund
Rundhøj
Skåde
Beder
Malling

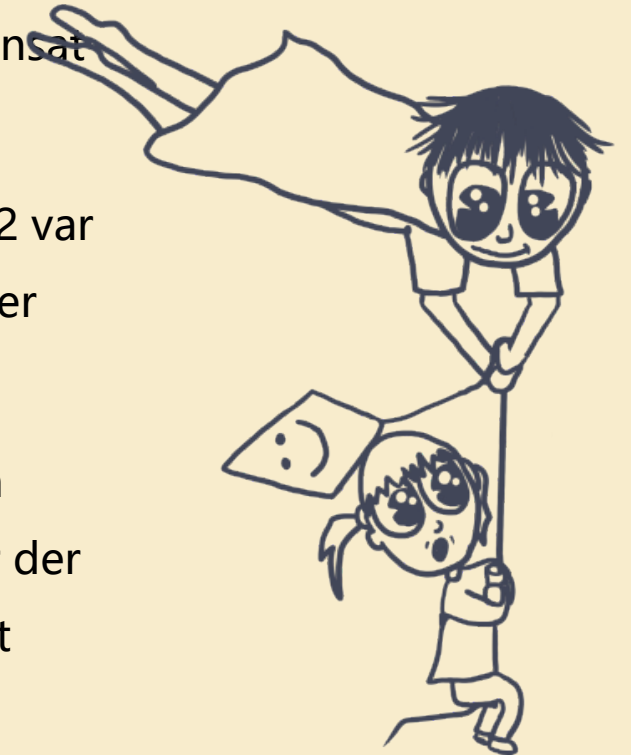
* Afprøver forskellige modeller for tovholderfunktion i et samarbejde mellem Børn og Unge og Sociale forhold og Beskæftigelse.

Status på *Tovholderfunktionen*

- **Tovholderen skal have fokus på** koordinering mellem de forskellige aktører omkring familien, herunder forventninger til tilgængelighed, forpligtelser ved bekymringer m.fl.
- **Tre forskellige modeller for tovholderfunktionen afprøves** i 2024 i distrikterne Bavnehøj, Bakkegård og Åby. Der samles løbende op på de erfaringer, som gøres. Afprøvningen af forskellige modeller for tovholderfunktionen skal bidrage med erfaringer om fordele og ulemper ved forskellig udformning og organisering. Der er givet midler i afprøvningsperioden.
 - Model 1: Familien vælger selv tovholder
 - Model 2: Der udpeges en tovholder blandt medarbejdere fra PPR eller MSB
 - Model 3: Teamet udvikler og afprøver selv en model for tovholderfunktionen (*den første medarbejder, der har kontakten til familien, er som udgangspunkt tovholder*).
- Der foretages i efteråret 2024 en **erfaringsopsamling med afsæt i fokusgruppeinterviews** i de tre prøvehandlingsdistrikter.
- **Beslutning om den endelige organisering** træffes primo 2025.

Status på *Udvidelse af det tværgående trivselsteam*

- Det tværgående trivselsteam startede i 2021 med otte medarbejdere. Der er nu ansat **21 medarbejdere** i teamet.
- Det er periodisk lykkedes at nedbringe antallet af **børn på ventelisten**. I maj 2022 var ventelisten på 40 børn, mens antallet i maj 2024 er nede på 22 børn. Pr. september 2024 er antallet af børn på venteliste dog igen steget til 31.
- Den gennemsnitlige fravær er faldet fra 30,6% fra før en indsats til 22,6% efter en indsats. Bag ved de overordnede tal gemmer sig dog stor variation i tallene, hvor der både er elever, som oplever et markant fald i deres fravær, og elever, som efter et forløb stadigvæk har et stort fravær.
- Fraværet for mange elever efter en indsats er stadigvæk bekymrende. Målet med en indsats er dog at skabe en positiv udvikling for den enkelte elev, således forældre og skole har et bedre fundament for det videre arbejde – evt. suppleret med andre understøttende indsatser.

Arbejdet med relationel velfærd i praksis

[Skoleleder, dagtilbudsleder og familierådgiver deler erfaringer med Relationel Velfærd i Bavnehøj Skoledistrikt \(3 korte video\) - AarhusIntra](#)

Evaluering og erfaringsopsamling

Punkt 3, Bilag 3: Orientering til udvalget om status på relationel velfærd.pptx

Målet med Brede Børnefællesskaber er:	Det vil vi undersøge ved at kigge på:
At færre børn segregeres fra almenmiljøet	<ul style="list-style-type: none">• Lykkes vi med at nedbringe antallet og andelen af børn, som henvises til segregerede specialtilbud?• Lykkes vi med at få flere børn tilbage i almenmiljøet, når de er blevet visiteret til et specialtilbud?
At flere børn kan gå i et lokalt tilbud i deres nærmiljø	<ul style="list-style-type: none">• Skaber vi bedre betingelser for, at børn kan modtage et lokalt tilbud i deres nærmiljø?• Øges andelen af børn, som går i et lokalt tilbud i deres nærmiljø?
At flere børn trives i deres lokale dagtilbud, skole og klubtilbud	<ul style="list-style-type: none">• Lykkes vi med at skabe mere inkluderende læringsmiljøer i almenmiljøet?

Hvad oplever familierne?

Vigtige pointer fra SUS nedslag

- **Gode relationer:** Medarbejderen er ønsker oprigtigt at forstå og hjælpe barnet og familien.
- **Helhedsperspektiv:** Medarbejderen ser på hele familiens situation: Søskende, skole, hjem, fritid etc. og er en hjælp i kommunikationen til andre instanser.
- **Tilgængelige medarbejdere:** Medarbejderen er fleksibel og opsøgende.
- **Høj faglighed:** Familierne oplever faglig kompetent hjælp, der er tilpasset deres behov.

Familierne:

- **Føler sig set**, hørt og anerkendt
 - Oplever **mindre stres** og færre nedsmeltninger
 - **Bedre kommunikation** med daginstitution og skole
 - Føler sig **bedre rustet** for fremtiden
-
- 2 af 19 interviewede familier oplever sig ikke hjulpet efter hensigten

Hvad oplever BFF's medarbejdere?

Vigtige pointer fra SUS nedslag

BFF's medarbejdere oplever:

- Brug af hele sin faglige palette
- Øget handle- og beslutningskraft
- Meget mere forebyggende
- Hjælpen kan tilpasses familiernes behov
- Teamet kan handle hurtigt, tværfagligt og med et helhedsblik
- Skolen reagerer tidligere og hurtigere

Opmærksomhedspunkter

- Vigtigt at være godt klædt på til opgaven
- Tidspres og opgavepres kan føre til; "gør som man plejer"
- Udvikling og sikring af dybdefaglighed
- Teamets størrelse fagligt og kollegialt
- Ved komplekse udfordringer: Må familien vente for længe på den rette hjælp, mens man prøver af i teamet?

Hvad oplever MBU? Vigtige pointer fra SUS nedslag

Godt samarbejde

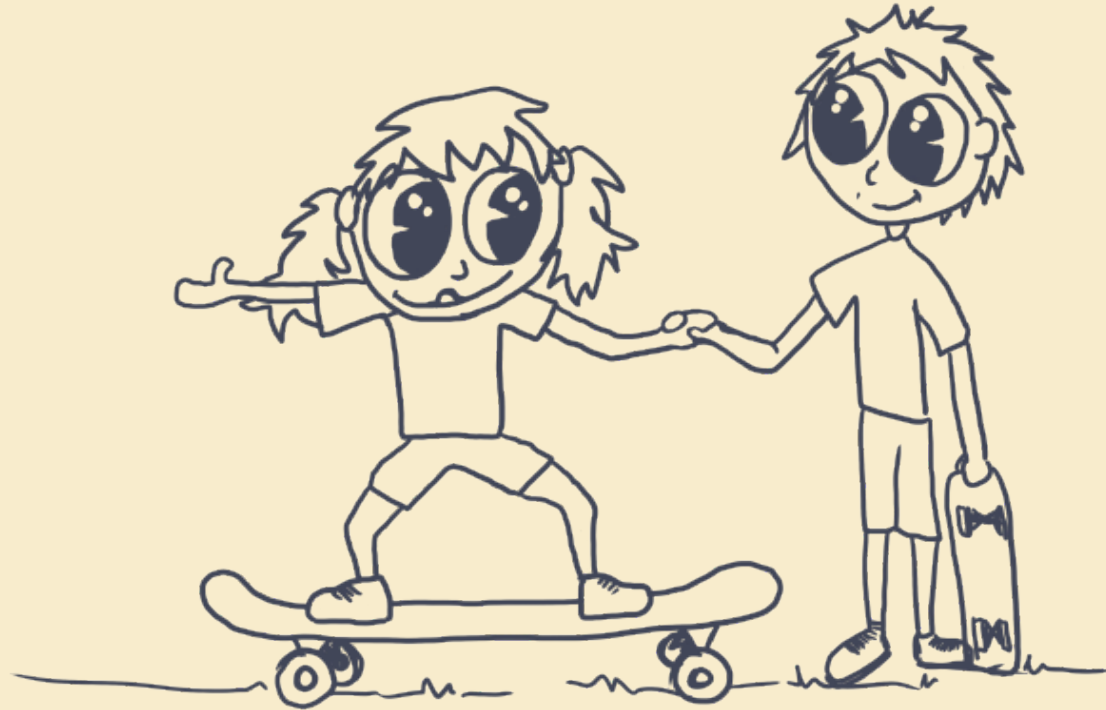
- Nemt samarbejde med faste samarbejdspartnere og en fælles opgave
- Bedre kommunikation, videndeling og Koordination
- Tidlig og hurtig indsats
- Godt med flere fagligheder i BFF's teamet

Opmærksomhedspunkter

- Øget fokus på tydelighed omkring hvem der skal involveres, hvis der er samme fagligheder i PPR/Sundhedsplejen og BFF teamet?
- De nye opgaver, kan komme til at tage tid fra kerneopgaven

Spørgsmål til status?

**Punkt 4: Forberedelse til byrådsmøde den 18. december
2024**

Punkt 5: Evt.